Põllumajanduse veekaitse töörühma liikmete ettepanekud NTA tegevuskava 2021-2024 eelnõule

Maaeluministeerium (MeM)

Maaeluministeerium ei ole kavandanud eraldi tegevusi nitraaditundlikule alale, kuid planeeritud tegevused rakenduvad ka nitraaditundliku alal ning aitavad kaasa nitraadidirektiivi eesmärkide täitmisele. Uue tegevuskava sisustamisel saame lähtuda varasematest tegevuskavadest ning jätkata tegevustega, mis on pooleli või vajavadki kestvamat tähelepanu. Peame oluliseks osaleda edaspidigi koostöös ning õigusaktide ajakohastamises. Samuti pöörame tähelepanu keskkonnameetmete sh pinna- ja põhjavett säästvate praktikate toetamisele läbi ÜPP strateegiakava 2020+

NTA senise tegevuskava jätkutegevustena on plaanis ning võiks olla ära toodud ka uues NTA tegevuskavas järgnevad tegevused:

1. Sõnnikuhoidlate ja silohoidlate korrastamine, rekonstrueerimine ning nõuetele vastavate hoidlate rajamine – Oleme plaaninud ka uuel eelarveperioodil läbi ÜPP strateegiakava investeeringu toetuste toetada sõnnikuhoidlate ehitamist ning katmist, samuti silohoidlate ehitamist.

2. Ajakohaste keskkonnahoidlike väetiste, sh sõnniku, laotamisetehnoloogiate kasutuselevõtt - Oleme plaaninud ka uuel eelarveperioodil läbi ÜPP strateegiakava investeeringu toetuste toetada keskkonnahoidlike väetiste, sh sõnniku, laotamisetehnoloogiate soetamist.

3. Innovaatilised sõnnikutöötlemise tehnoloogiad - Oleme plaaninud uuel eelarveperioodil läbi ÜPP strateegiakava investeeringu toetuste toetada bioenergia arendamist sh saab sõnnik olla oluliseks toormeks.

4. Erinevaid digilahenduste väljatöötamine põllumajanduse keskkonnasäästlikumaks muutmiseks (nt digitaalne põlluraamat, mis võimaldab rakendada ka taimetoitainete ja huumusbilansi arvutamist) – tegevus on kirjas PÕKAs ning praegu rahastatud läbi MAK 2014-2020 meetme (nn suurandmete PiP).

5. Põllumajandusandmete kättesaadavuse parandamine sõltumatute väetamis- ja taimekaitsealaseid soovitusi andvate digiteenuste arenguks - Tegevus on kirjas PÕKAs ning praegu rahastatud läbi MAK 2014-2020 meetme (nn suurandmete PiP).

6. Konsulentide ja põllumajandustootjate veekaitsealane koolitamine - Oleme plaaninud ka uuel eelarveperioodil läbi ÜPP strateegiakava sekkumiste toetada konsulentide ja põllumajandustootjate keskkonnaalast koolitamist.

- Soovitatav on NTA tegevuskava selgemalt siduda koostamisel oleva ÜPP strateegiakavaga, kasutades maksimaalselt ära strateegiakava teostusinstrumentide võimalusi ja/või vastupidi, pakkudes põhimõttelist sisendit koostamisel oleva ÜPP strateegiakava sekkumiste suunamiseks.

Arvestades NTA ruumilist ja valdkonnapõhist piiritletust, oleks asjakohane kaaluda läbi võimalused tegevuste täpsemaks (kohtpõhiseks, konkreetse tegevusvaldkonna põhiseks) suunamiseks.

- Anname teada, et MeM tellis uuringu "Drenaažikuivendusega põllumajandusmaal hajukoormuse leviku iseärasuste selgitamine ja hajukoormuse ohjamise meetodite täpsustamine". Hanke võitis Maaülikool. Uuring valmib 2022. aasta lõpuks. Loodame, et uuringu tulemused jõuavad mingi hetk ka NTA tegevuskavadesse.

- Lisaks infoks, et oleme taimekaitsevahendite säästva kasutamise tegevuskava 2019–2023 üheks mõõdikuks valinud:

„Pestitsiidide jääkide piirväärtust ületavate põhjaveeseirejaamade osakaal NTA-l (%); algtase - 19,7%; sihttase - Põhjaveeseirejaamade, milles on tuvastatud piirnormide ületusi, osakaalu püsimine alla 10%“.

Samas me ei poolda MeMi tegevuste kopeerimist NTA tegevuskavva, sest see teeks eraldi tegevuskavad mõttetuks.

Põllumajandusuuringute Keskus (PMK)

NTA-l uuringuid tehes tuleks lisaks väljundit iseloomustavate näitajate korjata ka koormuse andmed.

Kindla perioodiga tuleks planeerida selliseid uuringuid/hindamisi/inventuure, mis annaksid ülevaate NTA-l kasutatavatest põllumajandustehnoloogiate muutustest – see annaks trendid toimunust, võrdluse eelmise perioodiga jms.

Põllumajandust puudutavate andmete korje ESA poolt. Ettepanek: vastutavad ministeeriumid pöörduvad Eesti Statistikaameti poole põhjendatud sooviga (viitega dokumentidele, millest tekib riigil aruandluse kohustus) andmeid korjata.

Eesti Keskkonnaühenduste Koda (EKO)

On väga oluline, et NTA tegevuskava uuendamine ja uue perioodi veemajanduskavad oleksid omavahel kooskõlas ning vastastikku toetavad.

Vähemalt sama tähtis on, et mõlema eelnimetatud kava eesmärke toetaks ettevalmistatav ÜPP strateegiakava.

Konkreetseid meetmeid on põhja- ja pinnavee kaitseks palju, aga nende seas vältimatult oluliseks tuleks lugeda N&P bilansiarvutust ning sellest tulenevalt kasutustõhususe järjekindlat parandamist. Kuidas seda ÜPP strateegiakavas lahendada, kas osana tingimuslikkusest, ökokavana või keskkonnameetmena, on otsustamise küsimus, aga mingil kujul on see hädavajalik.

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK)

EPKK soovib järgmisel NTA tegevuskava perioodil (2021-2024) läbi viia Interregi vahenditest silotootmise ja -tehnoloogiate kasutamisega kaasneva keskkonnamõju projekt. Et suurendada projekti taotluse rahastamist, toetaks EPKKd kui see oleks sisse kirjutatud uue perioodi NTA tegevuskavasse.

Keskkonnaamet (KeA)

- Esmatähtis on inimestele kvaliteetse joogivee tagamine.

Varasemalt on NTA –l hajaasustuses elavatele inimestele hulganisti uusi puurkaeve rajatud SA KIK toel (kuni 150 erinevates piirkondades). Kuna põllumajanduse veekaitse töörühma liikmetena on kaasatud ka omavalitsuste esindajad, siis võiks sama loogikaga jätkata. KOV-id kaardistasid koos ekspertidega probleemsed kaevud oma vallas, siis võeti proovid ja nendest lähtuvalt esitas KOV taotluse SA KIK, kust siis oli kokkuleppel rahastus tagatud. Seda kuidas oma osalus tagati, otsustas iga KOV ise: kes tegi lepingu inimesega ja küsis talt selle summa tagasi, kes jättis selle kulu oma eelarvesse. Kuna SA KIK rahastuse juures oli/ on oma osalus väiksem kui hajaasustuse programmis, siis see ühelt poolt odavam inimesele, teisalt ei makstud tookord kinni torustike rajamist (hajaasustuse programmis rahastusel on see sees), selle pidi inimene ise tegemine. Seetõttu jäi mõni uus kaev ka kasutusele võtmata.

Kokkuvõte: joogivee tagamine peaks kindlasti tegevuskavasse jääma ja võib olla tuleks rahastajaga läbi rääkida, kas selle juures lisaks kaevu puurimisele võiks ka torustiku majani rahastusse juurde arvata.

- Nitraatiooni edasise tõusu peatamine.

Lähtudes senistest põhjavee seireandmetest, kus N on kas liiga kõrge või võrrelduna varasema ajaga, tõusuteel. Lisada samasse piirkonda (kui kogu NTA-l sellise analüüsi tegemine tundub liiga mahukas) tegutsevate farmide kaardikiht alates mingist lü-de arvust (nt 10 lü-d või 50 lü). Tegelikkuses on olemas põllumassiivide kaardid, seega saaks ka kasutuses ning eeldatavalt väetatavad põllumassiivid lisada. Võib olla ka väetamise ja saagikusenäitajad. Peale selle on veeveebis veel olemas selle aasta kohta karjatamise ja vedelsõnniku laotamise info. Selle info põhjal (võib-olla veel midagi) võiks analüüsida ja vaadata kas kõrge N sisalduse ja reaalse tegevuse vahel on seoseid. Vast siis saaks ka meetmeid/ ettepanekuid, kuidas N-sisalduse tõusu vältida.

- Koolitused, teavitus

Koolituste/ teavituste osas tuleks ette näha tegevusi just NTA põllumeestele, samuti lihtsaid ja arusaadavaid infovoldikuid põhitõdedega, neid on lihtne jagada ka veebiversioonis edastada. Eriti hea kui ka lihtsad skeemid/ joonised/ pildid juures.

- Tegevuskava konkreetsus

Tegevuse täitmise juures panna konkreetne täitja, siis saab ettevõtja/KOV aru, et see on tema ülesanne. Nii on ka hiljem palju lihtsam küsida, kas on tehtud?

- VMK ja NTA tegevuskava kattuvus/ühilduvus

Kuidas lahendada VMK ja NTA ühilduvus/kattuvus. Kas VMK tegevuskava koostamise juures saaks sellisel juhul NTA piires olevatele põllumajandusmeetmetele viidata NTA tegevuskavale?